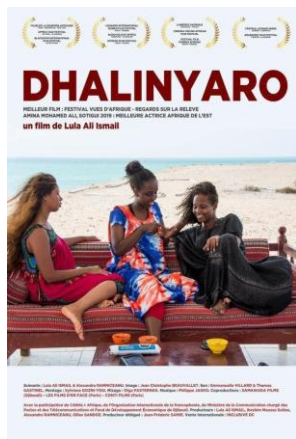

Dhalinyaro / Youth

Direcció: **Lula Ali Ismail**

Països: Djibouti i França (2018)

Festival de Cinema Africà

Fitxa tècnica

Guió Lula Ali Ismail, Alexandra Ramniceanu, Marc Wels **Fotografia** Jean-Christophe Beauvallet **Música** Philippe Jakko **Interpretació** Amina Mohamed Ali, Tousmo Mouhoumed Mohamed, Bilan Samir Moubus **Durada** 86 min **Gènere** Drama, adolescència **Llengües** Somali i francès, amb subtítols en espanyol

Sinopsi

Djibouti. Deka, Asma i Hibo, tres joves en el seu últim any de l'institut. Unides per una forta amistat i de classes socials diferents, afronten juntes el pas a l'edat adulta. Haurien de quedar-se a Djibouti o anar-se'n a estudiar a França? Una meravellosa i sensible crònica d'amistat, família, somnis i amor d'una jove directora que desitja explicar "una història universal sobre la joventut" ambientada a la sorprenent capital de Djibouti, on es combinen tradició i modernitat. (ficab.cat)

Crítica

Una oda a la noia somali

Una nova pel·lícula ambientada a la ciutat de Djibouti presenta una mordaç crítica de classe a la infància somali

En l'imaginari popular, les dones somalis són vistes com a subjectes passius i oprimits, les desafortunades víctimes de la seva cultura i religió patriarcals. On són visibles, sovint és a través de la iconografia del vel i la circumcisió femenina. *Dhalinyaro* (Joventut), de Lula Ali Ismail, és el primer llargmetratge d'una dona djiboutiana. És un trencament radical d'aquesta imatge convencional, ja que representa la noia somali en tota la seva profunditat i complexitat. El més important és que ho fa representant els esdeveniments de la vida quotidiana a la ciutat de Djibouti. Aquí no hi ha guerres, ni pirates, ni terroristes, ni dones joves que s'escapen dels pares, dels marits o de la fulla d'una dona gran, ni salvadors blancs preparats per al rescat. El que veiem a *Dhalinyaro* és una història de la transició a la majoria d'edat que mostra les noies somalis tal com són.

La trama de la pel·lícula gira al voltant de l'examen de qualificació final de batxillerat, que permet que els estudiants de secundària de Djibouti que el superin, puguin entrar a la universitat. Els tres personatges principals, Deka, Hibo i Asma, són tres companyes de classe al Liceu de Djibouti, que provenen de classes socials marcadament diferents. El Liceu és, doncs, un espai on els diferents segments de la població de Djibouti interactuen i formen amistats, dins el ritual compartit d'estudiar batxillerat. El tema de l'educació superior és el que fa més evident les diferències entre les classes socials. Per a la rica Hibo, que arriba al Liceu cada dia amb un cotxe privat amb xofer, no hi ha dubte que continuarà la seva formació a París. La Deka, que pertany a una classe mitjana segura, no ho té tan clar, però amb els diners estalviats per la seva mare, la idea d'anar a França a la universitat està dins del terreny del possible. En canvi, l'Asma no té cap possibilitat; la pobresa dicta que ha de quedar-se a Djibouti, tret que es trobi entre les poques estudiants que reben una beca per estudiar a l'estranger.

L'evidència palpable de la diferència de classes satura la pel·lícula. Una escena contraposa silenciosament un home ben vestit en una cafeteria amb un noi jove al carrer mentre li dona les sabates perquè les hi netegi mentre beu el cafè. En una altra escena, dones amb barrets de sol d'ala ampla escombren els carrers de la ciutat al capvespre al so del *ciyaar Soomaali*, un ball popular tradicional somali. Les diferències de classe són palpables en els dubtes que té l'Asma per assistir a la festa d'aniversari de la Hibo al luxós Palau de Djibouti Kempinski. També es fan evidents en el guisat de mongetes *fuul* que la seva família menja a l'hora dels àpats, així com en els pobres nens del barri que van a casa de la Deka a buscar pa. Quan la Hibo es baralla amb un grup d'alumnes fora del Liceu, les tracta com les "estúpides *Balabois*", residents del suburbi pobre de Balbala. L'Asma molt enfadada li diu que ella també és "una d'elles" i acusa la Hibo de creure que la seva riquesa li dona més drets que a les altres. Durant el transcurs de la pel·lícula, la Hibo va canviant d'una nena rica protegida i descuidada a una persona més comprensiva i autosuficient, una transformació que és possible gràcies a les amistats honestes amb les noies de les altres classes socials.

La impressionant cinematografia amb llargues escenes del mar i breus vistes del port de Djibouti manifesten de manera subtil la confluència i les contradiccions de la riquesa mundial i la pobresa local. Aquesta infraestructura del capitalisme d'estat —i, al final de la pel·lícula, els resultats de l'examen a la ràdio nacional— són les úniques referències a l'estat o a la política a *Dhalinyaro*. Djibouti es troba entre les dictadures més dures d'Àfrica, governada per una àmplia família, des de la seva independència de França, l'any 1977. El seu governador, Ismaïl Omar Guelleh,

és un famós mecenes de les arts i la cultura, i Lula Ali Ismaïl ha mencionat el suport que va rebre per a la pel·lícula, tant del sector privat com d'un govern amb ganes de desenvolupar la naixent indústria cinematogràfica del país. Tot i que un es pot preguntar sobre les possibles implicacions del govern en el control de la llibertat artística, la decisió d'Ismaïl, de no implicar explícitament la política formal a la pel·lícula, és de fet un acte subversiu, atès que la representació que es fa de la regió està plena d'imatges d'una política nefasta. La crítica política d'Ismaïl és silenciosa i indirecta, però no per això és menys punyent. Aquesta pren la forma d'una interrupció de l'energia a tota la ciutat que obliga els "qui en tenen" a encendre els seus generadors privats i els "qui no en tenen" a encendre llanternes; també, en la figura d'un vell veterà que explica a la Deka les històries oblidades dels soldats djiboutians que van lluitar per França durant la Segona Guerra Mundial; i també a un altre nivell, en el que la mateixa pel·lícula manifesta, un clar rebuig al conformisme.

El que remarca molt la pel·lícula **Dhalinyaro** és la sociabilitat i la intimitat femenines, ja que va presentant els diferents nivells de la vida djiboutiana contemporània. La pel·lícula té una mirada decididament femenina, que no té en compte la masculinitat fins al punt que la majoria dels personatges masculins de la pel·lícula són marginals i sense nom. En canvi, els mons interiors de les dones somalis es representen d'una manera intensa amb molta cura i tendresa per part d'una dona somali que està darrere la càmera. Quan la Hibo té un avortament espontani en un lavabo de l'escola, és l'Asma vestida de forma conservadora qui immediatament es treu la seva *abaya* per cobrir la seva amiga que porta la roba tacada de sang, afirmant que "les noies es miren les unes a les altres". Les noies discuteixen obertament sobre la sexualitat i les seves relacions, i fan bromes que recorden l'obra somali *riwaayad* i la tradició teatral que des de la dècada dels seixanta ha trencat els conceptes clàssics de la moral i modèstia femenines a la societat somali. La feminitat de la dona somali es mostra al llarg de la pel·lícula: el *dirac shiid* que es fa servir com a roba de saló a casa; el perfum *uunsismoke* que s'utilitza per perfumar la llar, la roba i el cabell, així com les màscares *huruud* fetes de cúrcuma per mantenir la pell suau.

A l'epicentre de la pel·lícula **Dhalinyaro** hi trobem la tensió entre la visibilitat i invisibilitat del desig d'un determinat tipus de llibertat. En una primera escena, la Deka, la Hibo i l'Asma parlen tranquil·lament en els seus pupitres mentre la seva professora —interpretada per la mateixa Lula Ali Ismaïl— explica els propers terminis per als estudiants que volen anar a la universitat a l'estranger. "Penseu en la llibertat!" xiuxiueja la Deka a les seves amigues: "ningú no us demanarà explicacions, ningú us mirarà ni us dirà 'tu ets la filla de.. i tal i tal'". Aquests moments de reivindicació es produeixen més sovint en les seves trobades amb homes. Mentre les noies seuen al passeig marítim i avaluen en broma les aparences dels joves que passen per allà, un home fa una pausa i saluda la Hibo, dient-li que saludi el seu pare de part seva. "No hi ha manera!" diu una Hibo enfadada a les seves amigues. En una altra escena, la mirada d'un cambrer en un restaurant on la Deka està sopant amb un home més gran, casat, amb qui ella es relaciona, és suficient per inquietar-la i per acabar bruscamment la trobada. Però, és la mateixa mirada inquietant —aquesta vegada per part de dones— la que precipita el final d'aquella relació tòxica, després que la mare de la Deka se n'assabenti. La naturalesa comunitària del món social somali, tot i que frustra qualsevol tipus d'anonimat individual, fomenta un sentiment d'interdependència i solidaritat femenina que dona força a les noies en moments de necessitat, com ho il·lustra la seva amistat. Al final, la Deka escull aquest món quedant-se a Djibouti per estudiar a la universitat.

Els aspectes ètnics estan clarament absents a la pel·lícula. Djibouti, encara que dominada políticament, culturalment i demogràficament per somalis, és un país multiètnic format per somalis i àfars, però també per comunitats més petites d'àrabs, etiòps i europeus. Aquesta diversitat està representada en el càsting, ja que les tres actrius principals pertanyen a diferents grups ètnics de Djibouti: una és àfar, la segona somali i la tercera és àrab somali. Malgrat això, totes interpreten personatges somalis, ja que a Djibouti sembla que només existeixen la cultura somali i persones somalis. Hi ha una certa ambigüitat en els antecedents de la Hibo que no queden clars per als que no parlen somali i que s'atenuen molt per la limitació dels subtítols. A l'escena on la Hibo es baralla al pati de l'escola, es pot sentir una veu de fons, que no s'esmenta als subtítols, que diu en somali: "La nena àrab està sent atacada!" En altres escenes, el seu pare diu una o dues paraules en àrab, encara que aquestes paraules han entrat al lèxic somali. Les llars de l'Asma i la Deka estan completament immerses en un ambient somali, amb escenes il·lustratives que inclouen les germanes de l'Asma jugant *jag* a la galeria mentre la seva mare les aconsella amb proverbis somalis i la mare soltera de la Deka escolta poesia *gabay* composta per un desconsolat Cilmi Boodhari. La família de la Hibo, en canvi, només parla somali a casa quan parlen amb la seva minyona; mentre que entre ells conversen en francès, escolten música clàssica europea durant els sopars formals i van a França per educar-se. Hi ha una política de llenguatge i ètnia inexplorada que vol ser explorada.

El rodatge de la pel·lícula **Dhalinyaro** és un fet molt remarcable ja que és el primer llargmetratge d'una cineasta autodidacta d'un país amb una indústria cinematogràfica encara molt incipient. Tot i que es va llançar inicialment l'any 2018, recentment ha experimentat un augment de popularitat, ja que es va retransmetre per *streaming*, de manera gratuïta al Cinewax Online African Film Festival i va batre rècords. És una pel·lícula preciosa —una carta d'amor a les noies somalis— que mereix ser vista pel màxim de gent possible.

Safia Aidid – portside.org

Organització:

En conveni amb:

